

YOKLAMA KAÇAĞI, BAKAYA VE SAKLI SUÇLARI:¹

I - GENEL AÇIKLAMA:

Bu bölümde, yoklama kaçağı, bakaya ve saklı suçlarıyla ilgili olarak bazı temel açıklamalara yer verilmektedir.

Yoklama kaçağı, bakaya ve saklı suçları Askerlik Kanununun 84, 86 ve 89 uncu maddeleriyle As.C.K.nun 63 üncü maddesinde düzenlenmiş bulunmaktadır. Ayrıca idari para cezasını gerektiren ilk yoklama kaçağı suçu da 1111 sayılı As.K.nun 83, 84 ncü maddesinde yer almaktadır.

Bilindiği üzere, 31.03.2011 tarih ve 6217 sayılı "Yargı Hizmetlerinin Hızlandırılması Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" 14.04.2011 tarihli Resmi Gazete'de yayımlandı. Bu Kanun ile, diğer bazı kanunlar yanında, 1111 sayılı Askerlik Kanununun 47, 86 ve 89 uncu maddeleri ile 1632 sayılı Askeri Ceza Kanunu'nun 63/1 inci maddelerinde de değişiklik yapıldı. Bu değişikliklerin amacı, yargı hizmetlerine yük getiren yoklama kaçağı, saklı bakaya gibi fiilleri işleyenlerin doğrudan mahkemede yargılanmalarının önüne geçilmek ve bunları başlangıçta idari para cezası ile cezalandırmaktır.

Bu Kanunun yoklama kaçağı, saklı ve bakayaları ilgilendiren maddelerde yaptığı değişikliklerin madde gerekçesi aşağıdadır:

31.03.2011 TARİH VE 6217 SAYILI KANUN İLE; 1111 SAYILI ASKERLİK KANUNU VE 1632 SAYILI ASKERİ CEZA KANUNU'NUN DEĞİŞİKLİĞE UĞRAYAN MADDELERİ VE MADDE GEREKÇELERİ ŞUNLARDIR:

MADDE 1- 21/6/1927 tarihli ve 1111 sayılı Askerlik Kanununun 47 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Askere sevk için çağrıldıkları halde;

a) Kendisinin tutukluluğu veya hükümlülüğü ya da herhangi bir resmi sağlık kurumu raporuyla belgelendirilmiş istirahat gerektiren hastalığı,

b) Ana, baba, eş, kardeş veya çocuğunun resmi sağlık kurumu heyet raporuyla belgelendirilmiş hayati tehlike içinde olduklarını gösteren hastalığı,

c) Sevkten önceki veya sonraki onbeş gün içinde ikinci derece dâhil kan veya kayın hısımlarından birinin ölümü,

¹ Burada yer alan açıklamalardan alıntı yapmak için, alıntı yapılan yazıya şu ibare eklenmelidir : “En son değişikliklere göre, açıklamalı, notlu, içtihatlı, ek ve örnekli ASKERLİK KANUNU - YEDEKSUBAY KANUNU ve ilgili mevzuat" isimli Kitaptan alıntı yapılan ve askerihukuk.net isimli web sitesine konulan bu dosya ve açıklamaların tüm hakları anılan kitabın yazarı (E.) Hak.Alb. Orhan ÇELEN'e aittir." Bu ibare eklenmek şartıyla, buradaki dosyalardan Fikir ve Sanat Eserleri Kanununa uygun kısa alıntılar yapılabilir, ancak yazarının izni olmaksızın açıklama ve dosyanın tamamı başka bir mecraza kopyalanamaz veya başka yerde yayınlanamaz.

d) Sevkten önceki veya sonraki onbeş gün içinde kendisi veya ikinci derece dâhil kan veya kayın hısımlarından birinin evlenmesi,

e) Sevkten önceki veya sonraki iki ay içinde çocuğunun doğması,

nedeniyle askerlik şubesine gelemeyecek olanlar, bu mazeretlerini kanıtlayan belgeleri askerlik şubesinde bulundururlar. Bunlar hakkında bakaya işlemi yapılmaz. Bu mazeretler dışındaki nedenlerle sevkten son gününe kadar askerlik şubesine gelmeyenler ile gelip de sevk evrakını alanlardan, kendilerine verilen yol süresi sonunda birliğine katılmayanlar, bakaya olarak kabul edilirler.”

MADDE GEREKÇESİ: 1111 sayılı Askerlik Kanununun 47 inci maddesinde yapılan **değişiklik ile;** yükümlünün kendisinin, herhangi bir resmî sağlık kurumu raporuyla belgelendirilmiş istirahat gerektiren hastalığı yine ayrıca ana, baba, eş, kardeş veya çocuğunun resmî sağlık kurumu heyet raporuyla belgelendirilmiş hayati tehlike içinde olduklarını gösteren hastalığı, sevkten önceki veya sonraki onbeş gün içinde ikinci derece dâhil kan veya kayın hısımlarından birinin ölümü, sevkten önceki veya sonraki onbeş gün içinde kendisi veya ikinci derece dâhil kan veya kayın hısımlarından birinin evlenmesi, sevkten önceki veya sonraki iki ay içinde çocuğunun doğması nedenleri mazeret olarak öngörülmüş ve mevcut düzenlemeye nazaran mazeret kapsamı genişletilmiştir. Söz konusu mazereti olanlar hakkında bakaya işlemi yapılmayacaktır. Böylece bu türden dosyaların adliyelere gelişinde azalma sağlanması amaçlanmaktadır.

MADDE 2-1111 sayılı Kanunun 86 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“**MADDE 86-** Son yoklamada buldukları yerdeki askerlik meclisi, elçilik veya konsolosluklara gelmeyen ve bu Kanunda yazılı bir mazereti bulunduğuna dair belge ibraz etmemiş olanlardan, birlikte son yoklamaya tabi oldukları doğumluların yurt genelinde normal sevk yılı içindeki ilk celp ve sevk tarihinden sonra ve son celp ve sevk döneminin bitiminden önce ele geçen veya kendiliğinden gelenlerden yüz Türk Lirası idarî para cezası alınır ve buldukları yerde resmi bir hekime yahut en yakın yerde bulunan asker hastanesinde muayene ettirilirlir. Muayene neticesinde askerliğe elverişli oldukları anlaşılanlardan erteleme hakkı bulunmayanlar askerlik meclislerince, bu meclisler toplu değilse idare heyetlerince haklarında karar alınarak Milli Savunma Bakanlığınca tespit edilen sınıf ve tertibat yerlerine derhal sevk olunurlar.

Son yoklamada buldukları yerdeki askerlik meclisi, elçilik veya konsolosluklara gelmeyen ve bu Kanunda yazılı bir mazereti bulunduğuna dair belge ibraz etmemiş olanlardan, birlikte son yoklamaya tabi oldukları doğumluların yurt genelinde normal sevk yılı içindeki son celp ve sevk döneminin bitimine kadar ele geçmeyenler, elde edildiklerinde buldukları yerde resmi bir hekime yahut en yakın yerde bulunan asker hastanesinde muayene ettirilirlir. Muayene neticesinde askerliğe elverişli oldukları anlaşılanlardan erteleme hakkı bulunmayanlar askerlik meclislerince, bu meclisler toplu değilse idare heyetlerince haklarında karar alınarak Milli Savunma Bakanlığınca tespit edilen sınıf ve tertibat yerlerine derhal sevk olunurlar.

İkinci fıkra kapsamında yoklama kaçağı kaldıktan sonra erteleme yapılanlar ile birliklerine sevk edilenler hakkında bu Kanunun 89 uncu maddesinin dört ila yedinci fıkra hükümleri uygulanır.

Yoklama kaçağı iken ertelenmesi yapılmış olanlar, ertelemelerinin bittiği tarihi takip eden ilk mesai günü sevk edilirler.

MADDE GEREKÇESİ: 1111 sayılı Askerlik Kanununun 86 ıncı maddesinde yapılan **değişiklik ile;** yükümlünün yoklamasını yaptıracağı süre, birlikte son yoklamaya tabi oldukları doğumlarının yurt genelindeki normal sevk yılı içindeki son celp ve sevk döneminin bitimine kadar uzatılmaktadır. Ancak bu aşamada yükümlünün kendisine tanınan bu imkânı kötüye kullanmasını engellemek amacıyla idarî para cezası öngörülmektedir. Ayrıca 1111 sayılı Kanunun 47 nci maddesinde düzenlenen mazeretler bu maddenin uygulanması bakımından da geçerli olacaktır. Buna rağmen zamanında yoklamasını yaptırmayan yükümlüler hakkında Askerlik Kanununun 89 uncu maddesinde öngörülen idarî para cezaları uygulanacaktır.

MADDE 3- 1111 sayılı Kanunun 89 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 89- Sınıf ve tertibatı belirlenmiş olanlardan, yapılan bildirim veya duyuru üzerine birlikte sevk edilecekleri emsallerinin sevk tarihinin son gününe kadar gelmeyen ve bu durumları 47 nci maddede yazılı özürlerinden ileri gelmediği belirlenenler ile sevk edildikten sonra askerliğini yapacağı kıtaya gitmeksizin kaçanlardan elde edilip de erteleme hakkı bulunmayanlar derhal sevk olunurlar.

Bunlardan yedek subay yetişme şartlarını taşıyanlar, muayyen zamanlarda birliklerine veya yedek subay yetiştiren sınıf okullarına sevk edilirler.

Bakaya iken ertelenmesi yapılmış olanlar, ertelemelerinin bittiği tarihi takip eden ilk mesai günü sevk edilirler.

Barışta, kabul edilebilir bir özrü olmaksızın;

a) Yoklama kaçaklarından birlikte son yoklamaya tabi oldukları doğumlarının yurt genelinde normal sevk yılı içindeki son kafilesini gönderilmiş bulunanlar için, son kafilenin gönderilmesi tarihinden,

b) Saklılardan yaşlılarının yurt genelinde normal sevk yılı içindeki son kafilesini gönderilmiş bulunanlar için, son kafilenin gönderilmesi tarihinden,

c) Bakaya kalanlar için, bakaya kaldıkları tarihten,

d) İhtiyat erattan çağrılıp da birlikte işleme tabi olduğu kişiler gönderilmiş bulunanlar için, en son gönderilme tarihinden,

e) Yoklama kaçağı, saklı veya bakaya olup olmamasına bakılmaksızın askerlik şubesinde sevk edildiği kıtasına katılmayan veya geç katılanlar için, kendilerine tanınan kanuni yol süresinin bitiminden,

itibaren dört ay içinde gelenler ikiyüzelli, yakalananlar bin; dört aydan sonra bir yıl içinde gelenler beşyüz, yakalananlar ikibin; bir yıldan sonra gelenler yediyüzelli, yakalananlar üçbin Türk Lirası idarî para cezasıyla cezalandırılır. Bir yıldan sonra tamamlanan her takvim yılı için kendiliğinden gelenler ayrıca bin, yakalananlar ayrıca ikibin Türk Lirası idarî para cezası ile cezalandırılır. Ancak, bu eylemlerinden sonra askerlik şubesinde ilk sevk edildikleri kıtalara gecikmeksizin katılmaları halinde haklarında verilecek idarî para cezalarının yarısı verilir.

Bu madde uyarınca verilecek idarî para cezalarına ilişkin evrak, yükümlünün bağlı olduğu askerlik şubesi başkanlıklarınca yükümlünün nüfusa kayıtlı olduğu

yer mülki idare amirliklerine gönderilir ve idarî para cezası ilgili il ya da ilçe idare kurullarınca verilir.

Bu madde uyarınca verilen idarî para cezaları hakkında 30/3/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanununda öngörülen kanun yoluna müracaat edilebilir. Bu cezaların yerine getirilmesi askerlik hizmetlerinin sonuna bırakılır. Bu süreler içinde zamanaşımı işlemez.

Barişta, dördüncü fıkraya uyarınca verilen idarî para cezası kesinleştikten sonra dördüncü fıkrada sayılan eylemlerden herhangi birini işleyenler ile bu eylemleri seferberlik ve savaş halinde işleyenler hakkında askerlik şubelerince suç dosyaları hazırlanarak yükümlünün nüfusa kayıtlı olduğu yer Cumhuriyet başsavcılığına gönderilir.”

MADDE GEREKÇESİ: 1111 sayılı Askerlik Kanununun 89 uncu maddesinde yapılan **değişiklik ile;** 1632 sayılı Askeri Ceza Kanununun 63 üncü maddesinde yer alan bakaya suçu, ilk kez bakaya kalan yükümlüler yönünden kabahate dönüştürülmekte ve idarî para cezası yaptırımına bağlanmaktadır. İdarî yaptırım kararının, yükümlünün nüfusa kayıtlı olduğu yer il ya da ilçe idare kurullarınca verilmesi öngörülmektedir. Verilen idarî para cezalarına karşı 5326 sayılı Kabahatler Kanunu hükümlerine göre kanun yoluna başvurulabilecektir. Bununla birlikte verilen idarî para cezası kesinleştikten sonra maddenin dördüncü fıkrasında sayılan eylemlerden herhangi birini yeniden işleyenler ile bu eylemleri seferberlik ve savaş halinde işleyenler hakkında, Askeri Ceza Kanununun 63 üncü maddesi uygulanacaktır.

MADDE 4 - 22/5/1930 tarihli ve 1632 sayılı Askeri Ceza Kanununun 63 üncü maddesinin (1) numaralı fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

1- Barişta, 1111 sayılı Askerlik Kanununun 89 uncu maddesi uyarınca haklarında verilen idarî para cezası kesinleştikten sonra kabul edilecek bir özrü olmadan,

a) Yoklama kaçaklarından birlikte son yoklamaya tabi oldukları doğumluların yurt genelinde normal sevk yılı içindeki son kafilesini gönderilmiş bulunanlar için, son kafilenin gönderilmesi tarihinden,

b) Bakaya kalanlar için, bakaya kaldıkları tarihten,

c) İhtiyat erattan çağrılıp da birlikte işleme tabi olduğu kişiler gönderilmiş bulunanlar için, en son gönderilme tarihinden,

d) Yoklama kaçağı, saklı veya bakaya olup olmamasına bakılmaksızın askerlik şubesinde sevk edildiği kıtasına katılmayan veya geç katılanlar için, kendilerine tanınan kanuni yol süresinin bitiminden,

itibaren dört ay içinde gelenler altı aya kadar, yakalananlar iki aydan altı aya kadar; dört aydan sonra bir yıl içinde gelenler iki aydan bir yıla kadar, yakalananlar dört aydan bir yıla kadar; bir yıldan sonra gelenler dört aydan iki yıla kadar, yakalananlar altı aydan üç yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılır.

MADDE GEREKÇESİ: 1632 sayılı Askeri Ceza Kanunu'nun 63/1 inci maddesinde yapılan **değişiklik ile;** bariş zamanında 1111 sayılı Askerlik Kanununun 89 uncu maddesi gereğince haklarında daha önce idarî para cezası verilen saklı, yoklama kaçağı veya bakayaların, bu cezaları kesinleştikten sonra kabul edilecek bir özrü olmadan maddede yer alan eylemleri işleyenler hakkında hapis cezası öngörülmektedir.

II -YOKLAMA KAÇAĞI:

1. Yoklama Kaçağı: Askerlik çağına[1] girmiş olup da yirmi yaşına girdiği sene Temmuz'unun birinci gününe kadar Askerlik Kanununun 17 nci maddesinde olduğu üzere, doğrudan doğruya veya herhangi bir vasıta ile ilk yoklamasını yaptırmayanlar son yoklamanın devam ettiği günler bitinceye kadar (31 Ekim'e kadar) müracaat eden veya ele geçenler para cezasına tabi tutulurlar. (As.K.Md.83). Ve her iki yoklamaları birden yapılarak askerliklerine karar olunur. Para cezası, Askerlik Meclisi toplu ise As.Meclisince toplu değilse il/ilçe idare kurulları tarafından verilir.[2]

83 ncü maddeden de anlaşıldığı gibi ilk yoklama kaçaklarına 16 Mayıs-31 Ekim tarihleri arasında cezalı işlem yapılabilir. Cezalı işlem yapılabilmesi için ilanen toplu tebligatın yapılmış (1-30 Nisan tarihleri arasında kimlik çizelgelerinin askıda tutulması ve çizelgelerin altının muhtar ve en az iki aza tarafından imza edilmesi) olması ve yükümlünün yasal bir özrünün bulunmaması gerekir. Bir buçuk ay gibi uzun bir sürenin yoklama için verilmesi yasal özür gösterilmesi imkanını azalttığından devamlı olarak cezalı işlem yapılacağı düşünülebilir.

Yükümlünün kendisinin yoklamaya gelmesi diye bir şart yoktur. Yükümlü hakkında istenilen bilgileri verebilecek akrabası veya arkadaşı da ilk yoklama işlemini yaptırabilir. İstekte bulunanların askerlik cüzdanına ilk yoklamasını yaptırdığı işlenir.

2. Son Yoklama Kaçağı Suçu: Uygulamada yoklama kaçağı suçu olarak nitelendirilen ve yargının görev alanına giren durum budur. Yoklama kaçağı suçu ile ilgili yasal düzenlemeler Askerlik Kanununun 12 nci ile 84 ve devamında yer alan maddelerdedir. Askerlik Kanununun 12 nci maddesine göre; nüfus kütüklerinde kayıtlı olup da, askerlik şubesinde kaydı bulunsun veya bulunmasın yaşlılarıyla birlikte son yoklamada bulunmayan ve bulunmadıklarına dair bir mazeret göstermemiş olanlara yoklama kaçağı denir. (Askerlik Kanunu, md.12)

Son yoklama süresi içinde yoklamaya gelmeyen veya varsa mazeretini bildirmeyen yükümlülere **yoklama kaçağı** denir. Yoklama kaçaklarına yapılacak işlemler Askerlik Kanununun 84., 85. ve 86 ncı maddelerinde gösterilmiştir.

a. 1111 sayılı Askerlik K.nun 84 üncü maddesi: Kanuni süre içerisinde son yoklamaya gelmeyen ve varsa kanuni mazeretini bildirmeyenlerden emsalinin ilk kafilesinin sevkine kadar ele geçenlere tatbik edilir. Son yoklama çağrı pusulası tebliğ edilmiş ise askerlik kararları cezalı olarak alınır. Ceza; para cezasıdır. Ceza kararı askerlik kararı ile birlikte alınır ve paranın tahsili Mal Müdürlüğü veya Defterdarlıklarca yapılır. Askerlik Şubesinde kesinlikle para tahsil edilmez.

1 Kasım-20 Şubat (dahil) tarihleri arasında gelen veya yakalanan yükümlülere 84 ncü maddeye göre işlem yapılır. Bu durumdaki yükümlülerin;

- Yoklama süresi dışında Hastaneye veya Tabiplere Sevk Edilecekler için Muayene Belgesi ile sağlık muayenesi yaptırılır,
- İl veya İlçe idare kurulunda askerlik kararı (cezalıysa, ceza aynı yazıda) alınır,
- Emsalleriyle sevk edilir.

b. 1111 Askerlik K.nun 85 inci maddesi: Kanuni süre içinde son yoklamaya gelmeyen ve varsa mazeretini bildirmeyenlerden, emsalinin ilk kafilesinin sevkinden önce ele geçenler aynı zamanda ilk yoklamalarını da yaptırmamışlarsa haklarında 1111 sayılı Askerlik K.nun 85 inci maddesi tatbik edilir. Bu yükümlülere de para cezası uygulanır. Ancak bu madde daima cezalı olur. Bu durumdaki yükümlülerin nüfus kayıtlarındaki düzeltme yapıldıktan sonra, işlemleri 84 ncu maddedeki yükümlüler gibi yürütülür.

c. 1111 Askerlik K.nun 86 ıncı maddesi: Yasal süresi içerisinde son yoklamasını yaptırmayan yasal özrünü bildirmeyen yükümlülerden, takip eden yılın 21 Şubat tarihi ve sonrasında ele geçenlere uygulanır.

Bilindiği üzere, 31.03.2011 tarih ve 6217 sayılı "Yargı Hizmetlerinin Hızlandırılması Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" 14.04.2011 tarihli Resmi Gazete'de yayımlandı. Bu Kanun ile, diğer bazı kanunlar yanında, 1111 sayılı Askerlik Kanununun 47, 86 ve 89 uncu maddeleri ile 1632 sayılı Askeri Ceza Kanunu'nun 63/1 inci maddelerinde de değişiklik yapıldı. Bu değişikliklerin amacı, yargı hizmetlerine yük getiren yoklama kaçağı, saklı bakaya gibi fiilleri işleyenlerin doğrudan mahkemede yargılanmalarının önüne geçilmek ve bunları başlangıçta idari para cezası ile cezalandırmaktır. 1111 sayılı As.K.nun 86 ıncı maddesinde yapılan bu değişiklik, konuyu şu başlıklar altında toplamaktadır:

1). Birlikte son yoklamaya tabi oldukları doğumlarının yurt genelinde normal sevk yılı içindeki ilk celp ve sevk tarihinden sonra ve son celp ve sevk döneminin bitiminden önce ele geçen veya kendiliğinden gelenlere yapılacak işlem (100 TL. idari para cezası ödenerek son yoklamanın yapılması ve derhal sevki işlemi) (Madde 86/1):

1111 sayılı As.K.nun 6217 sayılı K. ile değişik 86/1 inci maddesine göre; son yoklamada buldukları yerdeki askerlik meclisi, elçilik veya konsolosluklara gelmeyen ve 1111 sayılı Askerlik Kanunda yazılı bir mazereti bulunduğu dair belge ibraz etmemiş olanların (Bkz. Madde 47), birlikte son yoklamaya tabi oldukları doğumlarının yurt genelinde normal sevk yılı içindeki ilk celp tarihinden önce gelmeleri halinde bu idari parasını ödemediği yoklamalarının yapılması öngörülmektedir.

2001 yılı için yoklaması yapılacaklar ile geçmiş yıllardan erteli olanlardan 2001 yılında son yoklamaya tabi olanların son yoklamaları **1 Temmuz-31 Ekim** tarihleri arasında yapılacaktır. (Not: Bu yıldan itibaren son yoklama çağrı tebligatı yükümlülerin adreslerine gönderilmeyecek, 1111 Sayılı Askerlik Kanununun 5837 Sayılı Kanunla değiştirilen 25 inci maddesi gereğince TRT kanalı ile duyuru yapılacaktır. TRT aracılığı ile yapılan duyurular tebligat yerine geçecektir.)

İşte bu tarihler arasında son yoklamalarını yaptırmayanlardan, 1111 sayılı As.K.nun 47 inci maddesinde yazılı bir mazereti ² bulunduğu dair bir belge de

² Kendisinin tutukluluğu veya hükümlülüğü ya da herhangi bir resmi sağlık kurumu raporuyla belgelendirilmiş istirahat gerektiren hastalığı, ana, baba, eş, kardeş veya çocuğunun

ibraz etmemiş olanların; birlikte son yoklamaya tabi oldukları doğumlarının yurt genelinde sevk yılı içindeki ilk celp tarihinden önce gelmeleri halinde son yoklamaları cezasız olarak yapılacaktır. 2001 yılı için celp dönemleri Şubat, Mayıs, Ağustos ve Kasım aylarında yapılacaktır. Buna göre Şubat ayındaki ilk celp döneminden önce gelenler bu durumda idari para cezasına tabi tutulmayacaklardır. Yoklamaları cezasız olarak yapılacak ve normal celp dönemlerinde sevkleri yapılacaktır. Örneğin; 4 üncü tertip ise Kasım 2001 de.

Yedeksubay adaylarının celp dönemleri ise aşağıdaki gibidir:

Yedek Subay Aday Adaylarının Celp Dönemleri İle Celp Dönemlerine Göre Sevk ve Test-Mülakat Tarihleri:

CELP DÖNEMLERİ	AS.Ş.DEN SEVK EVRAKININ ALINACAĞI TARİHLER	SEVK TARİHLERİ*	TEST VE MÜLAKAT TARİHLERİ*
ŞUBAT (TIP DR.)	01 - 31 OCAK	31 OCAK	01, 02 ŞUBAT
NİSAN (KRŞ.SNF/TIP DR.)	01 - 31 MART	31 MART	01, 02, 03 NİSAN
HAZİRAN (TIP DR.)	01 - 31 MAYIS	31 MAYIS	01, 02 HAZİRAN
AĞUSTOS(KRŞ.SNF/TIP DR.)	01 - 31 TEMMUZ	31 TEMMUZ	01, 02, 03 AĞUSTOS
EKİM (TIP DR.)	01 - 30 EYLÜL	30 EYLÜL	01, 02 EKİM
ARALIK (KRŞ.SNF/TIP DR.)	01 - 30 KASIM	30 KASIM	01, 02, 03 ARALIK

Ancak, birlikte son yoklamaya tabi oldukları doğumlarının yurt genelinde normal sevk yılı içindeki ilk celp ve sevk tarihinden sonra ve son celp ve sevk döneminin bitiminden önce ele geçen veya kendiliğinden gelenlerden ise 100 (yüz) Türk Lirası idarî para cezası alınacak ve yoklamaları bunu müteakip yapılacaktır.

Bu amaçla buldukları yerde resmi bir hekime yahut en yakın yerde bulunan asker hastanesinde muayene ettirileceklerdir. Muayene neticesinde askerliğe elverişli oldukları anlaşılardan erteleme hakkı bulunmayanlar askerlik meclislerince, bu meclisler toplu değilse idare heyetlerince haklarında karar alınarak Milli Savunma Bakanlığınca tespit edilen sınıf ve tertibat yerlerine derhal sevk olunacaklardır.

2). Birlikte son yoklamaya tabi oldukları doğumlarının yurt genelinde normal sevk yılı içindeki son celp ve sevk döneminin bitimine kadar ele geçmeyenlere yapılacak işlem (Madde 86/2)

a) Son yoklamada buldukları yerdeki askerlik meclisi, elçilik veya konsolosluklara gelmeyen ve 1111 sayılı As.K.nun 47 inci maddesinde yazılı bir mazereti bulunduğu dair belge ibraz etmemiş olanlardan, birlikte son yoklamaya tabi oldukları doğumlarının yurt genelinde normal sevk yılı içindeki son celp ve sevk döneminin bitimine kadar ele geçmeyenler, elde edildiklerinde buldukları yerde resmi bir hekime yahut en yakın yerde bulunan asker hastanesinde muayene ettirilirlir.

86 ncı maddeye tabi yükümlünün sağlık muayenesi sırasında geçici bir rahatsızlığı olduğu tespit edilirse, askeri hastane sağlık kurulunca hakkında sevk

resmi sağlık kurumu heyet raporuyla belgelendirilmiş hayati tehlike içinde olduklarını gösteren hastalığı nedeniyle askerlik şubesine gelemeyecek olanlar.

tehiri raporu tanzim edilir. Çünkü, 86 ncı maddeye tabi yükümlü derhal sevk edileceğinden "Sevk Eri"dir. Bu durumdaki yükümlü için il/ilçe idare kurulunca geçici askerlik kararı aldırılır. Sevk tarihinde yeniden sağlık muayenesine sevk edilir. 86 ncı maddeye tabi yükümlü sağlık muayenesi kararına itiraz ederse bu kabul edilmez, sevki yapılır. İtiraz işlemleri kıtasında sonuçlandırılır

b) Muayene neticesinde askerliğe elverişli oldukları anlaşılanlardan erteleme hakkı bulunmayanlar askerlik meclislerince, bu meclisler toplu değilse idare heyetlerince haklarında karar alınarak Milli Savunma Bakanlığınca tespit edilen sınıf ve tertibat yerlerine derhal sevk olunurlar.

c) 86 ıncı maddenin ikinci fıkra kapsamında yoklama kaçağı kaldıktan sonra erteleme yapılanlar ile birliklerine sevk edilenler hakkında bu Kanunun 89 uncu maddesinin dört ila yedinci fıkra hükümleri uygulanır. Yani bu fıkralarda gösterilen idari para cezası ile cezalandırılırlar.

(1) 111 sayılı As.K.nun 6217 sayılı K. ile değişik 89/4-9 uncu maddesine göre; barışta, kabul edilebilir bir özrü olmaksızın; yoklama kaçaklarından birlikte son yoklamaya tabi oldukları doğumluların yurt genelinde normal sevk yılı içindeki son kafilesi gönderilmiş bulunanlar için, son kafilenin gönderilmesi tarihinden itibaren;

- Dört ay içinde gelenler ikiyüzelli, yakalananlar bin;
- Dört aydan sonra bir yıl içinde gelenler beşyüz, yakalananlar ikibin;
- Bir yıldan sonra gelenler yediyüzelli, yakalananlar üçbin Türk Lirası idarî para cezasıyla cezalandırılırlar.

- Bir yıldan sonra tamamlanan her takvim yılı için kendiliğinden gelenler ayrıca bin, yakalananlar ayrıca ikibin Türk Lirası idarî para cezası ile cezalandırılır.

(2) Ancak, bu eylemlerinden sonra askerlik şubesinde ilk sevk edildikleri kıtalara gecikmeksizin katılmaları halinde haklarında verilecek idarî para cezalarının yarısı verilir.

(3) 89 uncu madde uyarınca verilecek idarî para cezalarına ilişkin evrak, yükümlünün bağlı olduğu askerlik şubesi başkanlıklarınca yükümlünün nüfusa kayıtlı olduğu yer mülki idare amirliklerine gönderilir ve idarî para cezası ilgili il ya da ilçe idare kurullarınca verilir.

d) 89 uncu madde uyarınca verilen idarî para cezaları hakkında 30/3/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanununda öngörülen kanun yoluna müracaat edilebilir.

e) Bu cezaların yerine getirilmesi askerlik hizmetlerinin sonuna bırakılır. Bu süreler içinde zamanaşımı işlemez.

3) Suç dosyalarının hazırlanarak adliye mahkemelerine sevk edilecekler:

Barışta, 89 uncu maddenin dördüncü fıkrası uyarınca verilen idarî para cezası kesinleştikten sonra dördüncü fıkrada sayılan eylemlerden herhangi birini işleyenler ile bu eylemleri seferberlik ve savaş halinde işleyenler hakkında ise, askerlik şubelerince suç dosyaları hazırlanarak yükümlünün nüfusa kayıtlı olduğu yer Cumhuriyet başsavcılığına gönderilir.

4) Yoklama kaçağı iken erteleme yapılmış olanlar, ertelemelerinin bittiği tarihi takip eden ilk mesai günü sevk edilirler.

4) As.C.K.nun 63 üncü maddesi ile ilgili uygulama: Yoklama kaçağı, saklı ve bakaya suçunu işleyenlere adliye mahkemelerce verilecek cezalar, As.C.K.nun 63 üncü maddesinde düzenlenmiş bulunmaktadır.

As.C.K.nun 63 üncü maddesinde düzenlenmiş bulunan ve adliye mahkemesinde yargılanmayı gerektiren yoklama kaçağı suçunun unsurları şunlardır:

1). Yükümlünün adına son yoklama çağrı pusulasının çıkarılmış veya TRT Duyurusunun yapılmış olması gerekir.

2). Son yoklama ile ilgili TRT çağrısının, son yoklama tarihinden en az 15 gün öncesinden usulüne uygun olarak duyurulmuş olması gerekir.

3). Failin suç işleme kastı ile hareket etmiş olması gerekir.

4). Son yoklamaya katılmamanın bir mazerete dayanmamış olması gerekir: Şayet yükümlü son yoklamaya katılmamış olmasının bir mazerete dayandığını belgeler ise bu suç oluşmaz. Mazeret olarak sayılabilecek hususlar 111 sayılı K.nun 47 inci maddesinde yazılı hallerdir. Kendisinin tutukluluğu veya hükümlülüğü ya da herhangi bir resmi sağlık kurumu raporuyla belgelendirilmiş istirahat gerektiren hastalığı, ana, baba, eş, kardeş veya çocuğunun resmi sağlık kurumu heyet raporuyla belgelendirilmiş hayati tehlike içinde olduklarını gösteren hastalığı, sevkten önceki veya sonraki onbeş gün içinde ikinci derece dâhil kan veya kayın hısımlarından birinin ölümü, sevkten önceki veya sonraki onbeş gün içinde kendisi veya ikinci derece dâhil kan veya kayın hısımlarından birinin evlenmesi, sevkten önceki veya sonraki iki ay içinde çocuğunun doğması. Tutuklu veya hükümlü olarak bulunmak. Orta veya yüksek okulda olup da okullarını bitirmemiş olmak.(Ancak bu durumda olanlar, As.K.nun 26 ncı maddesinde de belirtildiği üzere, hastalıkları veya arızaları hakkında usulüne uygun rapor veya okumakta oldukları okullardan verilmiş veya elçilik ve konsolosluklardan onaylı öğrenim durumlarını gösterir belge göndermeye ve hapisliklerinin veya tutukluluklarının nedenini bildirmeye mecburdurlar. (As.K.md.87)

5). Usulüne uygun bir şekilde yapılmış olan bu duyuruya rağmen, yükümlünün barışta, 1111 sayılı As.K.nun 89 uncu maddenin dördüncü fıkrası uyarınca verilen idarî para cezası kesinleştikten sonra dördüncü fıkrada sayılan eylemlerden (Yoklama kaçaklarından birlikte son yoklamaya tabi oldukları doğumlarının yurt genelinde normal sevk yılı içindeki son kfilesi gönderilmiş bulunanlar için, son kafilenin gönderilmesi tarihinden itibaren gelenler ve yakalananlar) fiilini işlemiş olması gerekir.

Son yoklama her yılın 1 Temmuz-31 Ekim tarihleri arasında yapılır. İlk yoklamasını yaptırmış olduğu halde bu tarihler arasında gelmemiş veya gelememesi hakkında yazılı bir mazereti bulunduğu dair haber göndermemiş olanlardan 1 Kasım-21 Şubat tarihleri arasında kendiliğinden müracaat eden veya ele geçenler, 1111 sayılı Askerlik Kanununun 84 ncü maddesi (daha önce ilk yoklamasını da yaptırmamış ise 85 nci maddesine göre) gereğince ilçe veya il idare kurulları tarafından para cezası ile cezalandırılmakla birlikte Askerlik Kanununun 28 nci maddesine göre haklarında askerlik kararı alınır. Ertesi yıla terk (As.K. 35) veya sevk

tehiri (As.K. 36) hakkında yararlanamıyor veya yararlanmıyor ise, numarasız asker edilerek emsalleriyle beraber silah altına alınır.[3]

21 Şubat ve daha sonraki bir tarihte müracaat edenler veya ele geçenler, sağlık muayenesini müteakip 1111 sayılı Askerlik Kanununun 6217 sayılı Kanun ile değişik 86 ncı maddesi uyarınca işleme tabi tutulurlar.

Her yıl erbaş ve er statüsünde askere alınacak olan yükümlülerden askerliğe elverişli olanlar, askerlik çağına girdikleri (veya askerliğine karar aldıkları) yılı takip eden yılda (Milli Savunma Bakanlığınca aksi emredilmediği sürece) aşağıdaki tarihler arasında askere sevk edilirler:[5]

1 nci celp grubu: Şubat celbi (21-27 Şubat)

2 nci celp grubu: Mayıs celbi (21-27 Mayıs)

3 ncü celp grubu: Ağustos celbi (21-27 Ağustos)

4 ncü celp grubu: Kasım celbi (21-27 Kasım)

111 Sayılı Askerlik Kanununun 5837 Sayılı Kanunla değiştirilen 25'inci maddesi gereğince TRT kanalı ile duyuru yapılacaktır. TRT aracılığı ile yapılan duyurular tebligat yerine geçecektir. Yükümlüler, TRT duyurusunda belirtilen tarihler arası celbin son günü akşamı saat 17.00'ye kadar müracaatla sevk evrakını almalıdırlar.[6] Ülke genelinde askere sevk işlemleri 4 celp grubuna ayrılmış olup, her bir askerlik şubesinin hangi celp grubuna ait olduğu MSB.lığınca askerlik şubelerine önceden duyurulmaktadır. Buna göre, yükümlünün emsallerinin ilk sevk tarihi; ülke genelinde 1 inci celp grubu olan Şubat celbine göre (yani 21-27 Şubat) değil, yükümlünün bağlı olduğu yerli askerlik şubesinin tabi olduğu celp tarihleridir.

Bu duruma göre; hakkında Askerlik Kanununun 86 ncı maddesine göre işlem yapılmak üzere askere sevk edilenlerin As.C.K.nun 63 ncü maddesine göre işleme tabi tutulmaları için (As.C.K.nun 63 ncü maddesindeki yoklama kaçığı suçunun oluşumu için) yoklama kaçaklarından; 1111 sayılı As.K.nun 89 uncu maddenin dördüncü fıkrası uyarınca verilen idarî para cezası kesinleştikten sonra, birlikte son yoklamaya tabi oldukları doğumluların yurt genelinde normal sevk yılı içindeki son kafilesi gönderilmiş bulunanlar için, son kafilenin gönderilmesi tarihinden itibaren gelmiş veya yakalanmış olması gerekir.

21 Şubat ve daha sonraki bir tarihte müracaat etmekle birlikte şayet son yoklamaya tabi oldukları doğumluların yurt genelinde normal sevk yılı içindeki son kafilesi gönderilmemiş ise bu durumda As.C.K.nun 63/1 inci maddesinde yazılı suç oluşmadığından hakkında yeniden 86 incı maddeye göre işlem yapılır.

III - BAKAYA SUÇU:

1. Son Yoklama sonunda askerlik şubelerince tanzim edilen er nitelik listeleri (çizelgeleri) ASAL Daire Başkanlığı tarafından değerlendirilerek bilgisayar ortamında yükümlülerin sınıflandırılması yapılır. Sınıflandırma sonucuna göre her doğum yılda dört celp gruba bölünerek celp ve sevke tabi tutulur. Bu celp ve sevk grupları şöyledir.

1 nci celp grubu: Şubat Celbi (21-27 Şubat)

2 nci celp grubu: Mayıs Celbi (21-27 Mayıs)

3 ncü celp grubu: Ağustos Celbi (21-27 Ağustos)

4 ncu celp grubu: Kasım Celbi (21-27 Kasım)

Her yıl Ocak ayında, o yıl sevk edilecek doğuma ait genel celp emri ASAL tarafından yayımlanır. Bu emir, o yılın tüm celp dönemleri için geçerlidir. Ayrıca her celp döneminden önce o celbe ait özel celp emri de yayımlanır.

Askerlik Şubelerinin genel celp dönemlerine ayrılması diğer celplerde hiç sevk yapmayacağı anlamına gelmez. Genel celbi erken olan şubeler kalan yükümlüleri daha sonraki celplerinde; genel celbi geç olan şubeler ise erken sevk isteyen, özel durumları olan, yoklama kaçağı-bakaya olan veya kanuni mazereti sona eren vs. yükümlülerini daha önceki dönemlerde sevk edebilirler.

2. Bakaya kalanlara yapılacak cezai işlemler :

a. İdari para cezasına tabi olanlar:

1) Celp için çağrılıp ta gelmeyen veya sevk evraklarını aldığı halde yol süresi içinde kıtasına katılmayanlara Bakaya denir. Askerliğe sevk için çağrılıp ta gelmeyenlere "Bakaya", sevk evraklarını aldığı halde yol süresini geçirerek katılanlara "Geç Katılma (İltihak) Bakayası" denir.

Bakayalara yapılacak işlemler Askerlik Kanununun 89 uncu maddesinde açıklanmıştır. 31.03.2011 tarih ve 6217 sayılı "Yargı Hizmetlerinin Hızlandırılması Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" 14.04.2011 tarihli Resmi Gazete'de yayımlandı. Bu Kanun ile, diğer bazı kanunlar yanında, 1111 sayılı Askerlik Kanununun 4, 86 ve 89 uncu maddeleri ile 1632 sayılı Askeri Ceza Kanunu'nun 63/1 inci maddelerinde de değişiklik yapıldı. Bu değişikliklerin amacı, yargı hizmetlerine yük getiren yoklama kaçağı, saklı bakaya gibi fiilleri işleyenlerin doğrudan mahkemede yargılanmalarının önüne geçilmek ve bunları başlangıçta idari para cezası ile cezalandırmaktır.

2) Görüldüğü üzere bu maddenin yeni düzenlemesi ile ; 1632 sayılı Askeri Ceza Kanununun 63 üncü maddesinde yer alan bakaya suçu, ilk kez bakaya kalan yükümlüler yönünden kabahate dönüştürülmekte ve idarî para cezası yaptırımına bağlanmaktadır. Bununla birlikte verilen idarî para cezası kesinleştikten sonra maddenin dördüncü fıkrasında sayılan eylemlerden herhangi birini yeniden işleyenler ile bu eylemleri seferberlik ve savaş halinde işleyenler hakkında, Askeri Ceza Kanununun 63 üncü maddesi uygulanacaktır.

3) Bakayaları düzenleyen 89 uncu maddenin yeni düzenlemesine göre;

a) Sınıf ve tertibatı belirlenmiş olanlardan, yapılan bildirim veya duyuru üzerine **birlikte sevk edilecekleri emsallerinin sevk tarihinin son gününe kadar gelmeyen ve bu durumları 47 inci maddede yazılı özürlerinden ileri gelmediği belirlenenler ile sevk edildikten sonra askerliğini yapacağı kıtaya gitmeksizin kaçanlardan** elde edilip de erteleme hakkı bulunmayanlar derhal sevk olunurlar.

b) Bunlardan yedek subay yetişme şartlarını taşıyanlar, muayyen zamanlarda birliklerine veya yedek subay yetiştiren sınıf okullarına sevk edilirler.

c) Bakaya iken erteleme yapılmış olanlar, ertelemelerinin bittiği tarihi takip eden ilk mesai günü sevk edilirler.

d) Barışta, kabul edilebilir bir özrü olmaksızın; kabul edilebilir bir özrü olmaksızın ya da bakaya olup olmamasına bakılmaksızın askerlik şubesinde sevk edildiği kıtasına katılmayan veya geç katılanlar için, kendilerine tanınan kanuni yol süresinin bitiminden, itibaren dört ay içinde gelenler ikiyüzelli, yakalananlar bin; dört aydan sonra bir yıl içinde gelenler beşyüz, yakalananlar ikibin; bir yıldan sonra gelenler yediyüzelli, yakalananlar üçbin Türk Lirası idarî para cezasıyla cezalandırılır.

Bir yıldan sonra tamamlanan her takvim yılı için kendiliğinden gelenler ayrıca bin, yakalananlar ayrıca ikibin Türk Lirası idarî para cezası ile cezalandırılır. Ancak, bu eylemlerinden sonra askerlik şubesinde ilk sevk edildikleri kıtalara gecikmeksizin katılmaları halinde haklarında verilecek idarî para cezalarının yarısı verilir.

e) 89 uncu madde uyarınca verilecek idarî para cezalarına ilişkin evrak, yükümlünün bağlı olduğu askerlik şubesi başkanlıklarınca yükümlünün nüfusa kayıtlı olduğu yer mülki idare amirliklerine gönderilir ve idarî para cezası ilgili il ya da ilçe idare kurullarınca verilir.

f) Bu madde uyarınca verilen idarî para cezaları hakkında 30/3/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanununda öngörülen kanun yoluna müracaat edilebilir. Bu cezaların yerine getirilmesi askerlik hizmetlerinin sonuna bırakılır. Bu süreler içinde zamanaşımını işlemez.

b. Adliye Mahkemelerine gönderilecek olanlar:

1111 sayılı As.K.nun 6217 sayılı K. ile değişik 89 uncu maddesinin son fıkrasına göre; barışta, 89 uncu maddenin dördüncü fıkrası uyarınca verilen idarî para cezası kesinleştikten sonra dördüncü fıkrada sayılan eylemlerden herhangi birini **yeniden işleyenler** ile bu **eylemleri seferberlik ve savaş halinde işleyenler** hakkında askerlik şubelerince suç dosyaları hazırlanarak yükümlünün nüfusa kayıtlı olduğu yer Cumhuriyet savcılığına gönderilir.

As.C.K.nun 6217 sayılı K. ile değişik 63/1 inci maddesine göre; barışta, 1111 sayılı Askerlik Kanununun 89 uncu maddesi uyarınca haklarında verilen idarî para cezası kesinleştikten sonra kabul edilecek bir özrü olmadan,

a) Bakaya kalanlar için, bakaya kaldıkları tarihten,

b) Yoklama kaçağı, saklı veya bakaya olup olmamasına bakılmaksızın askerlik şubesinde sevk edildiği kıtasına katılmayan veya geç katılanlar için, kendilerine tanınan kanuni yol süresinin bitiminden,

c) itibaren dört ay içinde gelenler altı aya kadar, yakalananlar iki aydan altı aya kadar; dört aydan sonra bir yıl içinde gelenler iki aydan bir yıla kadar, yakalananlar dört aydan bir yıla kadar; bir yıldan sonra gelenler dört aydan iki yıla kadar, yakalananlar altı aydan üç yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılır.

Geç katılma bakayaları mahkemeye verilmemiş olsa veya beraat etse bile geç katıldığı süre kadar geç terhis edileceklerdir.

Geç katılma bakayasının süresinin hesaplanmasında; sevk edildiği ve katıldığı günler dikkate alınmadan, aradaki süre yol süresinden ne kadar fazla ise o kadar geç

katılmış demektir. Bakaya kalınan süreler gün olarak hesap edildiği için yükümlünün katıldığı tarihte 24 saat tamamlanmadı ise gün olarak hesap edilmez.

Hesaplama için şu formülü de kullanabiliriz

Geç Katılma Bakayası = (Katılış tarihi-Sevk tarihi)-(Yol Süresi+1)

3. Bakayalar hakkında uygulanacak işlemler:[10]

a. Bakayalar ne zaman ele geçerse geçsinler, ele geçtikleri veya kendiliğinden geldikleri tarihte hemen sevke tabi tutulurlar. Yasal veya sağlıkla ilgili bir neden olmadıkça bir sonraki celbe bırakılmazlar. (Yd.Sb. adayları hariç) Bkz. As.K.47

b. Geç iltihak bakayası olanlar hakkında KYOK veya beraet kararı verilmiş dahi olsa bunların geç iltihak ettiği günler askerlik müddetinden sayılmaz.

c. Bakaya suçundan hükümlü olanların cezaları aynı dönemde askere alınanlar kadar hizmet ettikten sonra infaz edilir. (353 S.K. 246/1)

c. Bakaya suçundan hapis cezasına mahkum olanların cezaları umumi cezaevlerinde yerine getirilir.(Cezası ağır para cezasına çevrilmeyip hürriyeti bağlayıcı ceza ile mahkum olanlar) (As.C.K. 39/3. d)

d. Bakaya (Saklı ve yoklama kaçağı) suçlarından sanık erbaş ve erler ile sevk edildiği eğitim merkezine zamanında katılmamak suretiyle bakaya suçu işleyen yedeksubay adayları, eğitimlerini takiben verildikleri birlik veya kurumların tabi oldukları SULH CEZA mahkemesinde yargılanırlar. Bakaya (Saklı ve yoklama kaçağı) suçlarından sanık yedek subay aday adayları ile askerlik hizmetini döviz veya bedel ödemek suretiyle yerine getirilmiş sayılanlar ise, kayıtlı buldukları askerlik şubelerinin tabi oldukları sulh ceza mahkemesinde yargılanırlar.

Sevk tebligatının usulüne uygun olarak yapılmadığı durumlarda 15 günlük hazırlık süresinin yükümlünün As.Şb.ne başvurduğu tarihten itibaren hesap edilmesi gerekir. (Bkz.As.Yrg.4.D, 28.5.1970, E.281, K.280)

As.C.K.nun 63/1-B maddesinin tatbiki edilmesi 63/1-A maddesinin tatbik edilmiş olması şartına bağlıdır. Birinci fıkra ile mahkumiyet kararı verilmedikçe 63/1-B ile tatbikat yapılamaz. (As.Yrg.1.D., 29.6.1970, E.325, K.330)

IV - SAKLI SUÇU:

1. 1111 Askerlik Kanununun 96 ıncı maddesi saklılara yapılacak işlemleri gösterir. Görünüşte 20 yaşına girmiş oldukları halde nüfus kütüğünde yazılı olmayan yükümlülere Saklı denir. (As.K. 12)

Saklı olmak için;

a. Yirmi yaşlarına girmiş oldukları halde, isimlerini nüfus ve asker alma kütüğüne geçirtmemiş olmak.

b. Birlikte askerlik muayenesine tabi oldukları doğumlarının celp ve sevkinden sonra ele geçmek.

c. Kabul edilecek bir özrü olmamak.

d. Failin suç işleme kastı ile hareket etmiş olması gereklidir.

2. Askerlik çağına girdikten sonra yapılan yaş değişikliklerinin askerlik işlemlerine etkisi yoktur. Askerlik çağına girmeden önce yaşlarını değiştirenler ile idarenin talebi üzerine yaşları değiştirilenler yeni yaşlarına göre işlem görürler. Hukuk mahkemelerince verilen kararların hukukî sonuç doğurabilmesi için kesin hüküm niteliğini kazanması gerekir. Kesinleşmemiş mahkeme kararlarına göre işlem yapılması mümkün değildir. Bu nedenle, yaş değişikliğine ilişkin mahkeme kararlarına, karar tarihlerine göre değil, kesinleşme tarihleri esas alınarak işlem yapılır.

3. Askerlik çağına girmeden önce kendi istekleri ile yaşlarını değiştirenler, değişen yaşlarına göre;

a. Emsalleri henüz son yoklama görmemiş veya son yoklama görmekte ise emsalleri ile birlikte işlem görürler.

b. Emsallerinin son yoklaması yapılmış ve ilk celp grubu henüz sevk edilmemiş ise haklarında Askerlik Kanununun 81 ve 84 ncü maddeleri gereğince "Cezasız" askerlik kararı alınır ve bunlar ilk er nitelik listesine alınırlar.

c. Emsallerinin ilk kafilesi sevk edilmiş ise, Askerlik Kanununun 81 ve 86 ncı maddeleri gereğince "Cezasız" askerlik kararı alınır ve yoklama kaçağı kontenjanlarına göre sınıflandırılarak derhal sevk edilirler. Ancak o yıl ilk defa sevke tâbi olanlar şubelerinin genel celp döneminde sevk edilirler.

d. İdarenin Talebi Üzerine Yaşlarını Değiştirenler: İdarenin (Askerlik meclisinin, askerlik daire veya şube başkanının ya da mahallin en büyük mülkî amirinin) isteği üzerine yaşları değiştirilenler, değiştirilen yaşlarına göre;

1) Emsallerinin henüz son yoklaması yapılmamış veya son yoklaması yapıyor ise emsalleri ile birlikte işlem görürler.

2) Emsallerinin son yoklaması yapılmış ve yeni yaşına göre 23 yaşını bitirmemiş ise hakkında Askerlik Kanununun 81 ve 84 veya 86 ncı maddeleri gereğince "Cezasız" askerlik kararı alınarak;

- Emsalinin ilk kafilesi henüz sevk edilmemiş ise ilk er nitelik listesine alınırlar.

- Emsalinin ilk kafilesi sevk edilmiş ise yoklama kaçakları kontenjanına göre sınıflandırılarak derhal sevk edilirler. Ancak o yıl ilk defa sevke tâbi olanlar şubelerinin genel celp döneminde sevk edilirler.

- Emsalleri son yoklama görmüş ve yeni yaşına göre 23 yaşını bitirmiş ise hakkında Askerlik Kanununun 81 ve 86 ncı maddeleri gereğince kıt'asında mahkemeye verilmek üzere askerlik kararı alınarak, yoklama kaçakları kontenjanına göre sınıflandırılır ve derhal sevk edilirler.

3) Askerlik hizmeti sırasında asker hastanelerince ya da birlik komutanlıklarınca yaşlarının değiştirilmesi için haklarında cumhuriyet savcılıklarına bildirimde bulunanların askerlik çağında olmadıklarının mahkeme kararı ile belirlenmesi halinde, bu durumdakiler karar tarihi itibarıyla derhal terhis edilir. Bunlar askerlik çağına geldiklerinde, sağlık durumlarının askerliğe elverişli olup

olmadıkları tespit edilerek, noksan hizmet sürelerini tamamlamak üzere eski birliklerine sevk edilirler.

4) Yaşlarının düzeltilmesi için idarece mahkemeye sevk edilenler hakkında, mahkeme tarafından istemin reddine karar verilmesi halinde, bu karar "Askerliğe Elverişlidir" raporu yerine geçmez. Bunların askerliğe elverişli olup olmadıkları askerlik meclislerince veya çift tabip ya da asker hastanesi sağlık kurulu kararıyla yeniden tespit edilir.

4. Saklılara yapılacak işlemler:

İdari para cezası verilmesi :

1111 sayılı As.K.nun 6217 sayılı K. ile değişik 89 uncu maddesinde saklılara yapılacak işlem gösterilmiştir. Buna göre barışta, kabul edilebilir bir özrü olmaksızın; saklılardan yaşlılarının yurt genelinde normal sevk yılı içindeki son kafilesi gönderilmiş bulunanlar için, son kafilenin gönderilmesi tarihinden, itibaren dört ay içinde gelenler ikiyüzelli, yakalananlar bin; dört aydan sonra bir yıl içinde gelenler beşyüz, yakalananlar ikibin; bir yıldan sonra gelenler yediyüzelli, yakalananlar üçbin Türk Lirası idarî para cezasıyla cezalandırılır. Bir yıldan sonra tamamlanan her takvim yılı için kendiliğinden gelenler ayrıca bin, yakalananlar ayrıca ikibin Türk Lirası idarî para cezası ile cezalandırılır. Ancak, bu eylemlerinden sonra askerlik şubesinde ilk sevk edildikleri kıtalara gecikmeksizin katılmaları halinde haklarında verilecek idarî para cezalarının yarısı verilir.

Bu madde uyarınca verilecek idarî para cezalarına ilişkin evrak, yükümlünün bağlı olduğu askerlik şubesi başkanlıklarınca yükümlünün nüfusa kayıtlı olduğu yer mülki idare amirliklerine gönderilir ve idarî para cezası ilgili il ya da ilçe idare kurullarınca verilir.

Bu madde uyarınca verilen idarî para cezaları hakkında 30/3/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanununda öngörülen kanun yoluna müracaat edilebilir. Bu cezaların yerine getirilmesi askerlik hizmetlerinin sonuna bırakılır. Bu süreler içinde zamanaşımı işlemez.